

Parlamentul
Republicii Moldova

AMP 03. nr. 02-48

06.04.2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

1. Proiectul de lege – 6 file;
2. Nota informativă – 4 file.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	<u>104</u>	
"06"	<u>04</u>	20 <u>22</u>
Ora		

Angela MUNTEANU-POJOGA

Deputată

Munteanu-Pojoga A. Pojoga
Yoz Chvao
Oleg Canatui O. Canatui
Pascaiu Julia
Bandolac Simion
Maria Panu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, Nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) interzicerea muncii forțate (obligatorii), a discriminării și a hărțuirii sexuale în domeniul raporturilor de muncă;”.

2. Articolul 10:

la aliniatul (2), litera f³) se completează la sfârșit cu textul „oferind instruire în domeniu în baza Regulamentului Cadru elaborat și aprobat de Guvern”;

la aliniatul (2) litera f⁵), se completează la sfârșit cu următorul text: „și să prevadă mecanismul de soluționare a plângerilor cu referire la hărțuirea sexuală la locul de muncă în baza Regulamentului Cadru elaborat și aprobat de Guvern;

se completează cu aliniatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Încălcarea legislației de către angajator, prin nerespectarea obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte de hărțuire sexuală în cadrul unității, obstrucționarea procesului de reclamare a cazurilor de hărțuire sexuală, persecutarea pentru depunere în organul competent a plângerilor privind

discriminarea și hărțuirea sexuală (victimizare), se pedepsește conform legii.”

3. Articolul 31, aliniatul (2) se completează cu litera i¹) cu următorul cuprins:

„i¹) interzicerea hărțuirii sexuale la locul de muncă și aplicarea procedurilor de prevenire și eliminare a acesteia;”

4. La articolul 199 aliniatul (1), litera b) se completează la sfârșit cu textul: „Mecanismul de prevenire și de soluționare a plângerilor și reclamațiilor salariaților referitoare la acte de hărțuire sexuală la locul de muncă”.

5. La articolul 386, aliniatul (4¹) se completează după cuvintele „a cazurilor de” se completează cu cuvintele „hărțuire sexuală în raporturile de muncă și”.

Art. II. – Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, Nr. 47-50, art. 200), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, noțiunea de hărțuire sexuală va avea următorul cuprins: „hărțuire sexuală - orice formă de comportament verbal, nonverbal sau fizic de conotație sexuală, care are scop sau efect lezarea demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator”.

2. La articolul 10 aliniatul (2), după cuvintele „Procedurile necesare asigurării egalității între femei și bărbați”, se introduce textul „precum și prevederi ce țin de prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale”.

3. Articolul 24 se completează cu aliniatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Încălcarea legislației, prin nerespectarea obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte

de hărțuire sexuală, obstrucționarea procesului de reclamare a cazurilor de hărțuire sexuală, persecutarea pentru depunere în organul competent a plângerilor privind hărțuirea sexuală, se pedepsește conform legii.”

Art. III. Codul contravențional nr. 218/2008, publicat la 17.03.2017 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, Nr. 78-84, art. 100), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 54² se abrogă aliniatul (2).

2. La articolul 55, aliniatul (1) se completează cu literele i), j), cu următorul cuprins:

„i) nerespectarea de către angajator a obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte de hărțuire sexuală în cadrul unității;

j) obstrucționarea procesului de reclamare a cazurilor de hărțuire sexuală.”

3. Articolul 55 se completează cu aliniatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) Neînstituirea procedurilor necesare combaterii hărțuirii sexuale la locul de muncă,

se sancționează cu amendă de la 60 la 84 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 210 la 270 de unități convenționale aplicată persoanei juridice”

4. După articolul 70 se introduc articolele 70¹ și 70², cu următorul cuprins:

„Articolul 70¹. Hărțuirea

Orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau

efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor de rasă, culoare, naționalitate, origine națională și etnică, origine și statut social, limbă, religie sau convingeri, sex, identitate de gen, vârstă, dizabilitate, statut HIV, stare de sănătate, opinii politice sau orice alte opinii, avere, naștere, orientare sexuală, statut matrimonial sau orice altă situație.

se sancționează cu amendă de la 120 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 450 la 650 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate de la 3 luni până la 6 luni

Articolul 70². Victimizarea

Orice acțiune sau inacțiune soldată cu consecințe negative pentru persoana care a depus plângere sau a înaintat acțiune în instanța de judecată în scopul asigurării principiilor egalității și nediscriminării sau în scopul furnizării unor informații, inclusiv a unor mărturii care se referă la plângerea sau acțiunea înaintată de către o altă persoană,

se sancționează cu amendă de la 60 la 84 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate de la 3 luni până la 6 luni.

La articolul 423⁵, alineatul (1) se exclude sintagma „54²” , și se completează după 65¹ cu textul „70¹, 70²” .

Art. IV. La articolul 17 alineatul (3), litera d) din Legea sindicatelor nr. 1129/2000, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, Nr. 130-132, art. 919), cu modificările ulterioare, după cuvintele „protecția muncii, ” se introduc cuvintele „discriminare și hărțuire sexuală la locul de muncă, ”.

Art. V. Legea nr. 140 din 10.05.2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, Nr. 68-71, art. 505), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4

la aliniatul (1), litera a) va avea următorul cuprins: „controlează respectarea legislației muncii, securității și sănătății în muncă, a măsurilor de prevenire și combatere a oricăror forme de discriminare, inclusiv pe segmentul prevenirii hărțuirii sexuale în raporturile de muncă;”.

la aliniatul (1), litera c) se completează la sfârșit cu textul: „inclusiv pe subiectul hărțuirii sexuale la locul de muncă;”.

2. La articolul 8, aliniatul (1) se completează cu litera d¹), cu următorul cuprins:

„d¹) să verifice existența măsurilor de prevenire și combatere a fenomenului discriminării, hărțuirii, hărțuirii sexuale, victimizării la locul de muncă în procedurile interne a unității, cât și respectarea acestora;”.

3. La articolul 13 aliniatul (2), litera e), după cuvintele „securitatea și sănătatea în muncă” se introduc cuvintele „inclusiv pe segmentul prevenirii hărțuirii sexuale;”.

Art. VI. La articolul 44, aliniatul (2), din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, Nr. 159, art. 582), cu modificările ulterioare, se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) are atribuții de prevenire a cazurilor de hărțuire sexuală și discriminare în rândurile avocaților prin elaborarea și diseminarea regulamentelor de prevenire a hărțuirii sexuale și discriminării în avocatură;”.

Art. VII. Articolul 21 aliniatul (2), litera c) din Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2017, nr. 2–8, art. 1), cu modificările ulterioare, după cuvintele „bunelor moravuri”, se completează cu textul „inclusiv are atribuții de prevenire a cazurilor de hărțuire sexuală și discriminare în rândurile executorilor judecătorești prin elaborarea și diseminarea regulamentelor de prevenire a hărțuirii sexuale și discriminării”.

Art. VIII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare după 1 lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

va prezenta Parlamentului propuneri cu privire la aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative**

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul a fost elaborat de către Angela Munteanu-POJOGA
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Hărțuirea sexuală constituie o realitate mult discutată, un fenomen care există de foarte mult timp în societate, fiind, de cele mai dese ori, ascuns sau tolerat. Hărțuirea sexuală este o formă de violență și discriminare pe criteriu de sex, iar toleranța față de fenomenul hărțuirii sexuale nu trebuie să existe sub nici o formă în mediul de muncă, atât în sfera publică, cât și cea privată.</p> <p>Datele statistice arată că, actualmente, fiecare a cincea femeie angajată din Republica Moldova este supusă unor forme subtile de hărțuire sexuală la locul de muncă (priviri nepotrivite, îmbrățișări fără permisiune, glume/limbaj cu conotație sexuală), iar 4 din 100 se confruntă cu forme grave de hărțuire (cerința de a întreține relații sexuale pentru recompensă, folosirea forței sau amenințărilor pentru a avea relații sexuale etc.).</p> <p>Cercetările realizate în domeniu arată că hărțuirea sexuală afectează sănătatea fizică, psiho-emoțională, dar și mediul profesional. Acest fenomen afectează calitatea muncii prestate, influențând negativ și performanțele în domeniul educațional. De asemenea, o analiză rațională a fenomenului ia în considerare și costurile suportate atât de angajați, cât și de angajatori.</p> <p>La nivel european, țările care aplică politici consolidate de prevenire a hărțuirii sexuale se caracterizează prin nivel înalt de raportare a acestor cazuri. Studiile internaționale arată că există o legătură directă între tipul de politici implementate și rata de raportare. Astfel, sunt necesare intervenții la nivelul cadrului normativ național care să combată perpetuarea fenomenului hărțuirii sexuale, dar și să prevină manifestarea unui astfel de comportament.</p> <p>Analiza cadrului normativ relevă că Republica Moldova nu are un cadru normativ complex și clar ce ar reglementa un mecanism de protecție împotriva hărțuirii sexuale.</p> <p>Reglementarea fragmentară a hărțuirii sexuale în diferite acte normative creează confuzii atât pentru instituțiile investite cu atribuții de prevenire și investigare a actelor de hărțuire sexuală, cât și pentru victime în procesul de raportare a cazurilor.</p> <p>În contextul în care conținutul normei specificate la art.173 CP RM este confuz și nici Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală” nr.17 din 07.11.2005, nu conține explicații pertinente, organele abilitate</p>

cu aplicarea legii penale interpretează arbitrar norma specificată la art.173 CP RM. În această conjunctură, deja s-a format o practică judiciară prin care este denaturat conținutul și finalitatea normei juridice care incriminează hărțuirea sexuală.

Conform datelor statistice prezentate de Procuratura Generală în perioada anului 2019 au fost examinate de către organele de urmarire penală și procurori 31 sesizări despre comiterea infracțiunii prevăzute la art.173 cod penal. Urmărirea penală a fost pornită în 22 cauze. În total pe parcursul anului trecut au fost cercetate 30 cauze penale de hărțuire sexuală. Din numărul dosarelor investigate în perioada de referință, procurorii au finalizat cercetările cu întocmirea rechizitoriului în 4 cauze penale în privința a 4 inculpați, acestea fiind trimise pentru examinare în instanțele de judecată.

Finalitatea elaborării actului normativ urmărește racordarea la standardele internaționale în domeniu, în special la *Convenția de la Istanbul*, semnată de Republica Moldova la 6 februarie 2017, ulterior fiind demarat procesul de armonizare a legislației naționale la convenția precitată. În acest sens, proiectul elaborat este parte componentă a acestui proces complex.

De asemenea, este important să menționăm că actualitatea elaborării amendamentelor propuse, vine în concordanță cu adoptarea la data de 21.06.2019 a unui nou tratat de către Organizația Internațională a Muncii: *Convenția privind eliminarea violenței și a hărțuirii la locul de muncă, 2019 (Nr. 190)*. Noua normă internațională stabilește standarde globale minime pentru crearea unui climat general de toleranță zero față de violență și hărțuire, punând un accent deosebit pe necesitatea de combatere a violenței bazate pe gen. În acest context, Guvernul Republicii Moldova a primit solicitarea de ratificare a tratatului sus-numit.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prevederile proiectului de lege pentru completarea unor acte legislative se referă la:

- *Completarea cu prevederi în domeniul prevenirii și examinării/soluționării hărțuirii sexuale la locul de muncă a următoarelor acte normative: Legea Sindicatelor, Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii, Codul Muncii;*

Cadrul normativ național prevede un mecanism inefficient de verificare și sancționare a angajatorului care nu respectă obligația de prevenire a hărțuirii sexuale la locul de muncă. Inspectoratul de Stat al Muncii este instituția responsabilă de controlul asupra respectării de către angajator a prevederilor incluse în Codul Muncii, în special în articolul 10 și alte acte normative care definesc hărțuirea sexuală. În conformitate cu prevederile art. 371 al Codului

Muncii, supravegherea și controlul asupra respectării actelor legislative și a altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, a convențiilor colective și contractelor colective de muncă la toate unitățile sunt exercitate de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Mai mult decât atât, la momentul actual, lipsesc prevederi care ar responsabiliza angajatorii ce nu intervin întru combaterea actelor de hărțuire sexuală despre care sunt în cunoștință de cauză. Art. 10 alin. 2, Art. 199 alin. 1, lit. (b) al Codului Muncii prevăd obligația angajatorului de a întreprinde măsuri de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale. Cu toate acestea, lipsesc prevederi care ar responsabiliza/ penaliza angajatorii care cunosc despre existența anumitor acte de hărțuire în cadrul întreprinderii și nu întreprind măsurile necesare sau obstrucționează procesul de raportare a acestora.

- *Completarea Codului Contravențional – cu prevederi ce prevăd atragerea la răspundere contravențională pentru nerespectarea de către angajator a obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte de hărțuire sexuală.*

Prin prezentul proiect de lege se propune completarea art. 55 din Codul Contravențional cu literele i) și j) la alin.(1) și alin. (4) care prevede posibilitatea atragerii la răspundere contravențională pentru nerespectarea de către angajator a obligației de a întreprinde măsuri de prevenire, examinare și intervenție în cazul când se constată acte de hărțuire sexuală sau obstrucționarea procesului de reclamare a cazurilor de hărțuire sexuală.

Totodată, se impune modificarea și completarea Codului Contravențional cu norme ce prevăd posibilitatea de atragere la răspundere contravențională pentru fapte de hărțuire ca formă de discriminare și victimizare. Faptele de hărțuire pe criteriu de sex, altele decât cele ce cad sub incidența legii penale, în temeiul Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității se clasifică drept *act de discriminare pe criteriul de gen/sex*. Răspunderea contravențională¹ pentru fapta de discriminare pe criteriu de sex/gen survine ca urmare a întocmirii și înaintării în instanța de judecată de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a proceselor-verbale cu privire la contravențiile prevăzute de art. 54² – încălcarea egalității în domeniul muncii, art. 65¹ – discriminarea în domeniul învățământului, art. 71¹ – discriminarea privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului, art. 71² – împiedicarea activității Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Dat fiind faptul că redacția actuală a normei contravenționale ce prevede răspunderea pentru acte hărțuire nu acoperea toate situațiile de hărțuire se propune a fi completat Codul Contravențional cu 70/1 cu prevederi ce sancționează orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor de rasă, culoare, naționalitate, origine națională și etnică, origine și statut social, limbă, religie sau convingeri, sex, identitate de gen, vârstă, dizabilitate, statut HIV, stare de sănătate, opinii politice sau orice alte opinii, avere, naștere, orientare sexuală, statut matrimonial sau orice altă situație.

Victimizarea este o formă de discriminare și reprezintă orice acțiune sau inacțiune soldată cu anumite consecințe adverse ca urmare a depunerii unei plângeri sau înaintării unei acțiuni în instanța de judecată în scopul asigurării aplicării prevederilor legii sau în scopul furnizării unor informații, inclusiv a unor mărturii, care se referă la plângerea sau acțiunea înaintată de către o altă persoană. Dat fiind faptul că faptele de vicitimizare nu erau sancționate contravențional se propune a fi completat Codul Contravențional cu articolul 70/2 ce prevede atragerea la răspundere contravențională pentru victimizare.

- Se propune completarea Legii cu privire la avocatură, Legii cu privire la organizarea activității notarilor, Legii privind executorii judecătorești, cu prevederi referitoare la hărțuirea sexuală la locul de muncă.

Actele legislative menționate nu cad sub incidența Codului Muncii, prin urmare acestea vor fi completate cu atribuții privind elaborarea și diseminarea regulamentelor de prevenire a hărțuirii sexuale și discriminării.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului respectiv nu necesită alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege prevede modificarea a 8 acte normative și are drept scop revizuirea cadrului legislativ național, privind hărțuirea sexuală la locul de muncă.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost plasat pentru consultare publică pe site-ul www.particip.gov.md.

Munteanu - Popescu - Anghel